

ALLEMANNSRETTE

Et historisk tilbakeblikk og status
i dag

Inge Lorange Backer

TRE GRUPPER AV ALLEMANNSRETTER

- Ferdselsretter
- Oppholdsretter
- Høstingsretter

DEN HISTORISKE BAKGRUNNEN

- Ressursutnytting, kontakt og samferdsel
- Omfang: ”uskyldig nyttesrett”

RETTSUTVIKLINGEN

- Fra sedvanerett til friluftslav
- Friluftslaven av 1957: 20 års forspill
- 50 år uten totalrevisjon
- Høstingsretter: Straffelav og særlovgivning

HVEM KAN PÅBEROPE SEG ALLEMANNSRETTE – OG FOR HVILKET FORMÅL?

- Innlendinger og utlendinger
- Rekreasjon, atkomst, næring, kunnskapstilegnelse og oppsyn

FERDSELSRETEN

- Ferdsel med egne og naturens krefter
Forskjellige ferdselsformer
- Stier
- Motorisert terrengkjøring

OPPHOLDSRETTENE

- Rast og hvile:
Hyttetrappa, husvogner og bobiler
- Ymse oppholdsaktiviteter:
Bål, hundedressur og skytetrening

HØSTINGSRETTENE

- Dyreriket, planteriket og mineralriket
- Straffelovens uskyld
- Multer og moltekartloven

TILRETTELEGGING FOR ALLEMANNNSBRUK

- Hovedregel: Ta naturen som den er
- Modifikasjon ved håndmakt?
- Vedlikehold av tilretteleggingstiltak

EN PREKÆR RETT? VERN MOT AREALBRUKSENDRINGER

- Hovedregel: Grunneieren står fritt
- Modifikasjoner: Arealplaner, offentlig tillatelse, generelle regler
- Utøve grunneierretten med rimelig hensyn til allemannsretten?

EN PREKÆR RETT? GRUNNEIERENS VERN MOT ALLMENNHETEN

- Ulemper og totalbelastning
- Samtykke til arrangementer, atferdsregler og sperring
- Tilrettelegging og kanalisering

ALLEMANNSRETT MOT BETALING?

- Gratisprinsippet
- Unntaket: Nordkapp
- Løypeavgifter og strandavgifter

KAN KOMMUNEN REGULERE BORT ALLEMANNSRETTEEN?

- Kan arealplaner påvirke allemannsretten direkte?
- Innskrenkninger: Ferdselsforbud?
- Utvidelse: Ferdselsrett over dyrket mark? Snøscooterløyper?

KAN KOMMUNEN AVTALE BORT ALLEMANNSRETTEEN?

- En lovfestet rett
- Men uklare konturer?
- Kommunale dispensasjoner og tillatelser
- Kommunen som håndhever?

ALLEMANNSRETTENS KVALITET

- Utøving av egne ferdigheter
- Variasjon i landskapsbildet og biologisk mangfold
- Kulturminner
- Et landskap i bruk, eller et landskap i forfall
- Forstyrrelser

ALLEMANNSRETTE OG LOVGIVERNE

- Stortingets frihet. Erstatning?
- Innskrenkninger i allemannsrettene
- Utvidelser

ALLEMANNSRETTENS FREMTID

- Allemannsretten står støtt som rettsinstitutt
- Men blir den alltid respektert?
- Betydningen for folkehelse og bærekraftig utvikling
- Ikke bare et spørsmål om tilgang til natur – også om naturkvalitet